



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2112/2019
18.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиле – противтужене АА из ..., коју заступа Миодраг Живковић, адвокат из ..., против туженог – противтужиоца Јавно комунално предузеће „Водовод“ Лебане, кога заступа Радован Цветковић, адвокат из ..., ради поништаја решења и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле – противтужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2790/17 од 14.03.2019. године, у седници одржаној 18.11.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле - противтужене, изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 2790/17 од 14.03.2019. године, у односу на став први, други, трећи, четврти, пети и седми изреке.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиле - противтужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лебану П1 96/16 од 27.04.2017. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле и поништено као незаконито решење о отказу уговора о раду број ... које је тужени донео 03.01.2014. године и навео под редним бројем Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени да тужиљу врати на рад и распореди је на послове и радне задатке који одговарају њеној стручној спреми, као неоснован. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиле и обавезан тужени да плати тужилји на име накнаде штете за изосталу зараду код туженог појединачно опредељене месечне износе са законском затезном каматом почев од датума доспелости, па до коначне исплате, ближе одређене овим ставом изреке, као и да код надлежних фондова уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање на наведене износе по стопама и основици које буду важиле на дан уплате. Ставом четвртим изреке, вишак тужбеног захтева од досуђених па до тражених да тужени плати тужилји на име изгубљене зараде укупан износ од 576.386,46 динара, одбија се као неоснован. Ставом

петим изреке, одбачена је противтужба туженог којом је тражио да се према тужиљи поништи одлука Управног одбора туженог – противтужиоца број ... од 21.02.2013. године и уговор о раду број ... од 21.02.2013. године, као незаконити, као неблаговремена. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да плати тужиљи на име накнаде парничних трошкова износ од 282.150,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 2790/17 од 14.03.2019. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба туженог – противтужиоца, укинута првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се поништи решење туженог о отказу уговора о раду број ... које је тужени донео дана 03.2014. године и завео под редним бројем ..., као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље којим је тражила да се тужени обавезе да је врати на рад и распореди на послове и радне задатке који одговарају њеној стручној спреми, као неоснован. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиље да јој тужени на име накнаде штете исплати изосталу зараду у износу од 576.386,46 динара, у појединачно опредељеним месечним износима, са законском затезном каматом почев од датума доспелости, па до коначне исплате, ближе одређене овим ставом изреке, као и да код надлежних фондова уплати припадајуће порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање на наведене износе по стопама и основици која буде важила на дан уплате. Ставом петим изреке, делимично је усвојена противтужба туженог – противтужиоца и ништи се уговор о раду број ... од 21.02.2013. године као незаконит. Ставом шестим изреке, одбачена је као недозвољена противтужба туженог - противтужиоца у делу у коме се тражи поништај одлуке Управног одбора број ... од 21.02.2013. године. Ставом седмим изреке, обавезана је тужиља – противтужена да туженом – противтужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 204.750,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља – противтужена је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, која је учињена у поступку пред другостепеним судом и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14) и нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а у ревизији се не указује на друге битне повреде које могу бити ревизијски разлог у смислу члана 407. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, на основу решења о разрешењу и именовању директора, донетог од стране Скупштине Општине Лебане од 04.09.2012. године, тужиља – противтужена је са туженим – противтужиоцем истог дана закључила уговор о раду на одређено време, на пословима директора на период од четири године, почев од 04.09.2012. године, најдаље до 03.09.2016. године, с тим да као именовано лице може бити разрешена и пре истека овог периода. Након тога, на основу одлуке Управног одбора од 21.02.2013. године, са тужиљом је закључен уговор о раду на неодређено време који важи од 04.09.2012. године, па до престанка обављања функције, односно до разрешења, а најдуже до 03.09.2016. године. Према закљученом

уговору, по престанку функције директора са тужиљом ће бити закључен нови уговор о раду и биће распоређена на послове и радне задатке који одговарају њеној стручној спреми у складу са Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места код туженог. Одлуком Скупштине Општине Лебане дана 03.01.2014. године, тужила је разрешена са функције директора туженог и истог дана донето је и решење о престанку радног односа по сили закона.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да је решење о отказу уговора о раду незаконито. Тужени је био у обавези да након разрешења са тужиљом закључи нови уговор о раду и распореди је у складу са стручном спремом, како су предвидели уговором о раду на неодређено време од 21.02.2013. године, па како из ових разлога тужени није могао тужили да донесе решење о отказу уговора о раду од 03.01.2014. године, то је исто поништио као незаконито, а туженог обавезао да тужили надокнади изосталу зараду. Првостепени суд је противтужбу туженог – противтужиоца за поништај одлуке Управног одбора од 21.02.2013. године и уговор о раду од 21.02.2013. године, одбацио као неблаговремену, у складу са одредбом члана 195. став 2. Закона о раду, јер је противтужба поднета 10.03.2014. године, а спорне одлуке чији се поништај тражи су из 2013. године, односно из разлога што је протекао рок од 60 дана за поништај истих.

Другостепени суд је након одржане расправе укинуо првостепену пресуду и оценио да је тужила – противтужена са туженим – противтужиоцем на основу решења о разрешењу и именовању директора туженог донетог од стране Скупштине Општине Лебане закључила два уговора о раду и то најпре уговор о раду на одређено време 04.09.2012. године, а затим и уговор о раду на неодређено време 21.02.2013. године. Да су оба уговора закључена ради обављања функције директора предузећа, које је у име предузећа потписао председник Управног одбора. Такође, другостепени суд налази да је уговор о раду на одређено време од 04.09.2012. године, закључен у складу са одредбама тада важећег Закона о јавним предузећима и обављања делатности од општег интереса. Међутим, уговор о раду на неодређено време који је са тужиљом закључен дана 21.02.2013. године, на основу одлуке Управног одбора, по оцени суда није закључен у складу са одредбама тада важећег Закона о јавним предузећима, који је морао бити непосредно примењен (с обзиром да Статут туженог из 2004. године није био усаглашен са наведеним законом). Према одредбама наведеног закона у јавним предузећима надзорни одбор закључује уговоре о раду са директорима и то на одређено време, па како је уговор о раду од 21.02.2013. године у име јавног предузећа закључио председник Управног одбора и то на неодређено време (значи супротно од законске норме), другостепени суд је закључио да је уговор ништав и да не може производити правно дејство. Такође, одбио је захтев тужиле за поништај решења о отказу уговора о раду од 03.01.2014. године, јер је тужила одлуком Скупштине Општине Лебане дана 03.01.2014. године, разрешена функције директора туженог, па јој је по сили закона престао радни однос, а што је само констатовано решењем о отказу уговора о раду од 03.01.2014. године.

Врховни касациони суд је оценио да је побијаном одлуком правилно примењено материјално право.

Одредбом члана 18. став 1. тачка 13. Закон о јавним предузећима („Службени гласник РС“ бр.119/12...44/14 – који се примењује се од 25.12.2012. године), прописано

је да надзорни одбор предузећа закључује уговоре о раду на одређено време са директорима предузећа, односно уговоре о раду са извршним директорима предузећа.

Статутом јавног комуналног предузећа „Водовод“ Лебане број 1-1 од 30.01.2004. године, чланом 25. прописано је да су органи предузећа управни одбор, директор предузећа и надзорни одбор, а у члану 33. Статута, прописано је да управни одбор, између осталог, закључује уговор о раду са директором предузећа и решава о другим питањима везаним за радно-правни статус директора предузећа.

Статутом туженог број 254 од 24.04.2013. године, који се примењивао почев од 29.05.2013. године, одредбом члана 31. одређени су органи туженог и то надзорни одбор и директор предузећа, а одредбом члана 39. Статута прописано је да директора туженог бира Скупштина Општине Лебане, на период од четири године, а на основу спроведеног јавног конкурса, при чему директор заснива радни однос на одређено време док му мандат траје. Чланом 35. Статута утврђен је делокруг послова надзорног одбора који између осталог закључује уговоре о раду на одређено време са директором предузећа.

Одредбом члана 103. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да је уговор који је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима ништав, ако циљ повређеног правила не упућује на неку другу санкцију, или ако закон у одређеном случају не прописује што друго. На ништавост суд пази по службеној дужности и на њу се може позивати свако заинтересовано лице (члан 109. став 1.), при чему се право на истицање ништавости не гаси (члан 110.).

По оцени Врховног касационог суда, правилно је побијаном одлуком утврђено да директор предузећа може бити разрешен и пре истека мандата, што произлази и из уговора о раду на одређено време од 04.09.2012. године, који је тужила закључила са туженим (у складу са законским прописима важећим у том периоду). Значи одлуком Скупштине Општине Лебане тужила је разрешена функције директора дана 03.01.2014. године и по сили закона јој даном разрешења престао радни однос за обављање послова директора, те је правилно другостепени суд закључио да је то само констатовао наведеним спорним решењем.

Такође, супротно наводима ревизије, правилно је побијаном одлуком закључено да је уговор о раду од 21.02.2013. године ништав, у смислу одредбе члана 103. ЗОО, јер је противан императивним нормама тада важећег Закона о јавним предузећима, односно спорни уговор је донет на основу Статута туженог (из 2004. године) који није био усклађен са наведеним законом, па као такав његове норме не могу производити правно дејство. У конкретном случају није погрешно примењено материјално право (члан 103. ЗОО), нити је дошло до прекорачења тужбеног захтева, имајући у виду да спорни уговор о раду (од 21.02.2013. године) није закључен у складу са тада важећим законским нормама (с обзиром да управни одбор није био овлашћен да са директорима закључује уговоре о раду, већ је то требало да уради надзорни одбор, као и да није могао да се закључи уговор о раду на неодређено време, него на одређено време), а о чему суд пази по службеној дужности, у смислу одредбе члана 109. став 1 ЗОО.

Како се осталим наводима ревизије не утиче на другачију одлуку, то је Врховни касациони суд применом одредбе члана 414. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Применом одредбе члана 165. ЗПП, одбијен је захтев тужиље – противтужене за накнаду трошкова ревизијског поступка, јер по овом правном леку тужилца није успела.

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић